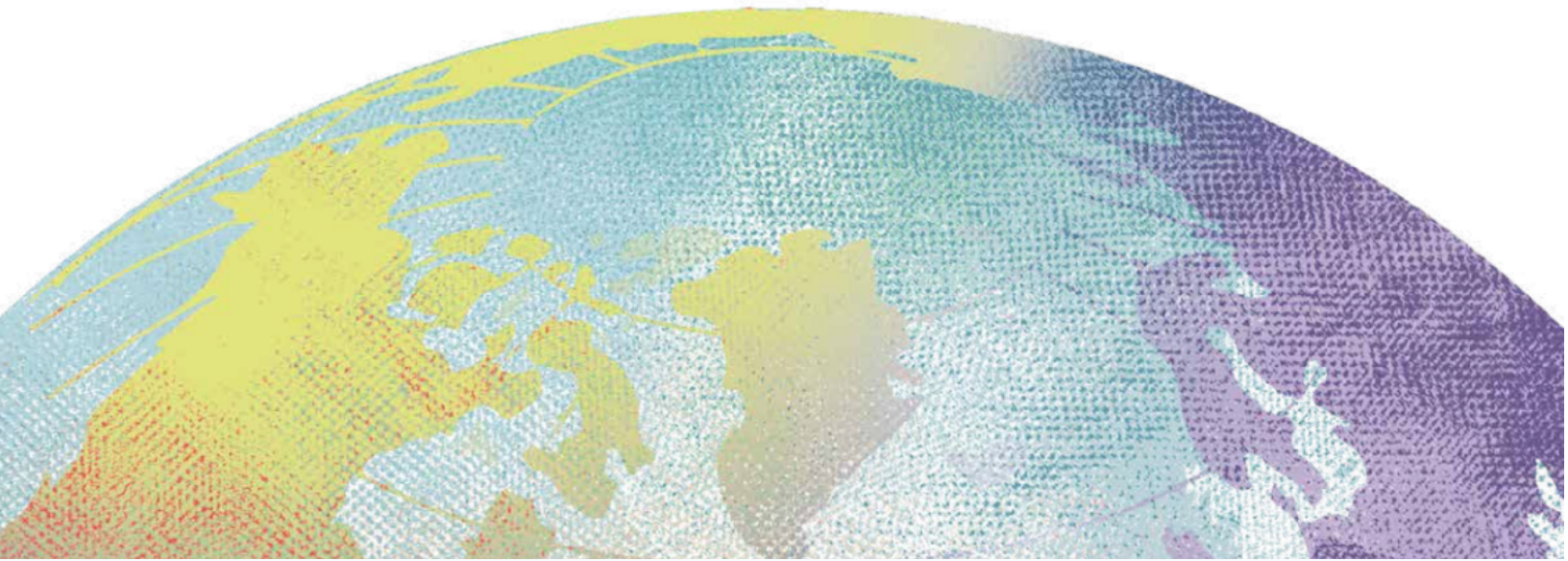

TÖÖTUBA KÜLA EHITAMINE

TÖÖTUBA: KÜLA EHITAMINE

Töötuba on koostatud rahvusvahelise Erasmus+ projekti "[SAFER: Turvaline kool kõigile](#)" osana.

Sissejuhatus autoritelt

Oluline on läheneda asjadele uute nurkade alt. Draama, erinevad mängud ja rollimänguharjutused annavad meile võimaluse kogeda maailma erinevatest positsioonidest ja vaatenurkadest. SAFERi projekti jooksul kasutasime rühmatööna uuteks kogemusteks ja õppimiseks mitmeid erinevaid meetodeid. Üks neist meetoditest oli "Küla ehitamise" töötuba. Algselt viisid selle läbi Henk Persyn ja Farkhanda Chaudhry koolitusprogrammi "Youth In Action" käigus, aga üks SAFERi autoritest, Amiirah Salleh-Hoddin, kohandas harjutuse versiooniks, mida ka projektis kasutasime.

[SAFERi õpetajapäeviku](#) (inglise keeles) 2. peatükis kirjutab Amiirah diskrimineerimisest ja seostas seda kolme P-ga (P: *prejudice* – eelarvamus, *privilege* – privileegid ja *power* – võim). Küla ehitamine on suurepärane rühma-/klassitegevus, kus saab täpsemalt uurida privileegide ja võimu toimimisviise. Harjutuses ehitatakse voolimissavist või plastiliinist neli küla. Kõigil neljal mängus osaleval külal on oma kultuur ja reeglid. On ilmne, et muutuvate olukordadega kohanemine pole alati lihtne – või on? Pea meeles, et mõtisklused ja arutelud pärast mängu ennast on äärmiselt olulised!

Materjalid

- Voolimissavi või plastiliin (iga rühma jaoks on erinevad värvid).
- Prinditud juhistelehed.
  - Ülesanne 1 (1–2 koopiat igale rühmale): kandilised, ümmargused, püramiidjad, lameda katusega majad.
  - Ülesanne 2 (1–2 koopiat igale rühmale)
- Töölaua kaitsmiseks suured prügikotid või plastist alus.
- Maalriteip (prügikottide või plasti kinnitamiseks).
- Erinevate pikkustega pulgad.

Töötoale kuluv aeg: 2 h + eelnev töölaudade ettevalmistus

- 5 min: rühmadesse jaotumine ja juhiste laialijagamine
- 20 min: 1. ülesanne
- 5 min: osalejate liigutamine eri rühmade vahel ja uute juhiste andmine
- 20 min: 2. ülesanne
- 40–50 min: arutelu
- 10 min: koristamine

Juhised

- Jaga osalejad neljaks rühmaks (3–5 inimest rühmas). Veendu, et igas rühmas oleks vähemalt üks inimene, kes erineb juhiste järgi teistest rühmakaaslastest (st mehed/naised; kannab/ei kanna prille).
- Iga rühm saab 1. ülesande juhiste lehed (teemad: kandilised, ümmargused, püramiidjad, lameda katusega majad). Anna osalejatele 2–3 minutit aega juhiste läbilugemiseks ja täpsustavate küsimuste esitamiseks. Rõhuta, et nad peavad ülesande täitma täielikus vaikuses.
- Neil on 1. ülesande täitmiseks 20 minutit. See aeg on piisav reeglitega tutvumiseks ja nende sissejuurdumiseks. Käi rühmade juures ja kontrolli, et nad järgiksid juhistes kirjutatud reegleid.
- 20 minuti pärast liigub igast rühmast üks liige teise rühma ja iga rühm saab 2. ülesande juhised.
- Neil on 2. ülesande täitmiseks aega 20 minutit. Selle eesmärgiks on anda neile piisavalt aega oma rühma uue inimese lõimimiseks (või mittelõimimiseks). Liigu rühmade juures ringi ja kontrolli, et nad järgiksid oma juhistelehel loetletud 1. ülesande suhtlemispiiranguid.
- Anna rühmadele 5 minutit koristamiseks, enne kui nad aruteluks ringi moodustavad.

Arutelu läbiviimise juhised

- Anna osalejatele 5–10 minutit, et nad saaksid tegevust individuaalselt peegeldada ja kirjutaksid oma mõtted märkmepaberitele üles.
- Suunavad küsimused
  - Mida nad tegevusest arvasid?
  - Mõelge oma tunnetele kogu tegevuse vältel (1. ja 2. ülesande jooksul).
  - Mõelge, kuidas see tegevus on seotud meie enda ühiskonna või töökeskkonnaga.
- Palu rühma vahetama pidanud osalejatel oma mõtteid isekeskis jagada.
  - Mis tunne oli rühma vahetada?
  - Mis tunne oli olla uues rühmas? Kuidas rühm teid vastu võttis?
  - Mida te uues rühmas tegite/ei teinud?
- Palu samasse rühma jäänud osalejatel oma mõtteid jagada.
  - Mis tunne oli, kui rühma tuli uus liige?
  - Mida te tegite/ei teinud pärast seda, kui rühma tuli uus liige? Kas võtsite ta hästi vastu või ei? Kuidas te üritasite talle rühma reegleid selgitada?

Mõned töötoaga seotud teemad

- Osalejad kipuvad arvama, et tegevus on seotud ainult rändeprobleemidega (eriti kui kõik rühmaliikmed kuuluvad ühiskonna valdavasse ehk peavoolu enamusse). Oluline on aga märkida, et need teemad on seotud kõigi marginaliseeritud vähemustega või inimestega, kes ei vasta peavoolu normidele, nt nn valges Euroopas elavad teise nahavärviga kodanikud, erinevate (füüsiliste ja vaimsete) võimetega inimesed, LGBTQI+ kogukond, erinevast usundist inimesed jne.
- Lõimumine vs. assimileerumine. „Teistsuguse“ enamuse seas elavate vähemuste erinevad toimetulekumehhanismid: kas hoitakse oma kultuurist ja normidest veelgi tugevamalt kinni (mõnikord rohkem kui siis, kui nad olid oma kogukonnas) või loobutakse uude gruppi „sobitumiseks“ täielikult oma kultuurist ja normidest.
- Tolereerimine vs. erinevuse aktsepteerimine/selle austamine.
- „Meie vs. nemad“ vastandamine. Kuidas me ise oma klassiruumides / kogukondades / ühiskonnas ühtesid inimesi teistele vastandame? Sageli võib see vaatamata meie parimatele kavatsustele juhtuda. (MÕJU > KAVATSUS: tõrjutud vähemusse kuuluva inimese jaoks saavutab negatiivne mõju ülekaalu „head kavatsuste“ üle!)
- Ühiskondlikud reeglid. Kas me seame reegleid vahel kahtluse alla? Kas me seame käibel olevaid kehtestatud tavasid ja seadusandlust kahtluse alla? Milliste loominguliste viisidega saaks neid õõnestada?

Vaata rohkem

[SAFER veebikursus](#) (eesti, vene, inglise keeles)

[SAFERi õpetajapäevik](#) (inglise keeles)

Projekti toetas Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse agentuur Erasmus+ programmist.

TERE TULEMAST MINU KÜLLA

Nüüdsest toimub tegevus täielikus vaikuses. Keelatud on rääkida või isegi sosistada, samuti pole lubatud asju kirja panna. Verbaalselt ei tohi mingil viisil suhelda.

ÜLESANNE 1

Teie ühine ülesanne on teha savist küla. Igaüks teist peaks tegema vähemalt ühe maja (endale), kuid peaksite kõik koos looma sellesse külla ka ühiskondliku kasutusega osad või hooned!

OLULISED JUHISED

- Te ei kasuta enda külas kandilisi vorme (nurkades elab kurat!).
- Majade ukсед ei tohi olla vastamisi (austate üksteise privaatsust).
- Iga maja peab olema teistest 15–20 cm kaugusel (kuid mitte lähemal ega kaugemal)! (See on ohutuse huvides.)
- Küla keskus on palvetamise koht. See rajatis peaks olema igast majast enam-vähem võrdsel kaugusel, et kellelgi ei tarvitseks seetõttu kulutada palvetama minekuks teistest rohkem ega vähem aega.
- Loomade pildid on toredad. Siiski austate väga loodust ega tohi kasutada taimede kujutisi.

Peate arvestama ka järgmiste normidega.

- Teie külas ei tohi *prille kandvatele inimestele* silma vaadata, kui nendega suhtlete. Ka *prille kandvad inimesed* ise ei tohi teistele prillikandjatele silma vaadata. Seda reeglit eirata on väga ebaviisakas ning *prille kandvad inimesed* reageerivad sellele tavaliselt valjult ja selgelt „EI!“ hүүdes ja pead ära pöörates.
- *Inimesed, kes prille ei kann*, võivad töötada ainult parema käega, kuna vasak käsi on kaitsekäsi ja nad peaksid alati olema valmis ohu korral reageerima.
- Kui soovite suhelda, peate enne suhtlemist tõstma oma käe ja osutama „pühale kohale“ (kuid te ei tohi rääkida!).

TERE TULEMAST MINU KÜLLA

Nüüdsest toimub tegevus täielikus vaikuses. Keelatud on rääkida või isegi sosistada, samuti pole lubatud asju kirja panna. Verbaalne suhtlemine on täiesti keelatud.

ÜLESANNE 1

Teie ühine ülesanne on teha savist küla. Igaüks teist peaks tegema vähemalt ühe maja (endale), kuid peaksite kõik koos looma ka küla ühiskondliku kasutusega osad või hooned!

OLULISED JUHISED

- Te ei kasuta oma külas ümaraid vorme (see toob ebaõnne).
- Uksed peavad olema vastakuti, sest soovite üksteist tervitada ja teil on omavahel tugevad sidemed.
- Iga maja peab olema teistest 5–15 cm kaugusel (kuid mitte lähemal ega kaugemal)! (See on ohutuse huvides.)
- Külakeskust pole. Palvetamise koht on küla põhjaosas. See rajatis on tähekujuuline ja peab olema kõige põhjapoolsem ehitis külas.
- Kuu on püha sümbol ja seda tuleks kasutada KÕIKIDES rajatistes.

Peate arvestama ka järgmiste normidega.

- Kui soovite suhelda (ilma rääkimata), peate enne suhtlemise alustamist tõstma käe. Vastasel juhul olete väga ebaviisakas.
- *Mehed* ja *naised* ei tohi kunagi teineteist avalikult puudutada.
- Lille pilti peetakse kõige ilusamaks esemeks ja teistelt seda saada on suur au. Te ei kujuta aga piltidel inimesi.
- Kogu rühmale saab sõnumeid edastada ainult siis, kui hoiate savitükki mõlema nimetissõrme vahel.

TERE TULEMAST MINU KÜLLA

Nüüdsest toimub tegevus täielikus vaikuses. Keelatud on rääkida või isegi sosistada, samuti pole lubatud asju kirja panna. Verbaalne suhtlemine on täiesti keelatud.

ÜLESANNE 1

Teie ühine ülesanne on teha savist küla. Igaüks teist peaks tegema vähemalt ühe maja (endale), kuid peaksite kõik koos looma ka külale ühiskondliku kasutusega osad või hooned!

OLULISED JUHISED

- Te ei ehita oma külas lamedaid katuseid (hingamiseks on vaja õhku) ja rajatised on alati L-kujulised (see on püha sümbol).
- Uksed peavad paiknema korrapäraselt ühel joonel.
- Pole tähtis, kui kaugele majad üksteisest ehitatakse, kuid kõik majad peavad olema üksteisega teede abil ühendatud.
- Küla kõige olulisem koht on purskkaev. Kõik teed peaksid viima purskkaevu juurde, vesi on elu sümbol ja seda tuleks kujutada kõikvõimalikel piltidel või rajatistel.

Peate arvestama ka järgmiste normidega.

- *Inimesed, kes prille ei kanna*, tohivad teiste *prille mitte kandvate inimestega* suhelda ainult siis, kui on enne puudutanud *prille kandva inimese* vasakut kätt.
- Palvetades teete lille kujutise, kuid hävitate selle seejärel kohe. Küla palvetab palju, vähemalt kord iga 5 minuti tagant.
- Kui teil on kogu rühmale midagi tähtsat öelda, peate tähelepanu saamiseks kõigepealt jooksuma ringi ümber küla.

TERE TULEMAST MINU KÜLLA

Nüüdsest toimub tegevus täielikus vaikuses. Keelatud on rääkida või isegi sosistada, samuti pole lubatud asju kirja panna. Verbaalne suhtlemine on täiesti keelatud.

ÜLESANNE 1

Teie ühine ülesanne on teha savist küla. Igaüks teist peaks tegema vähemalt ühe maja (endale), kuid peaksite kõik koos looma ka külale ühiskondliku kasutusega osad või hooned!

OLULISED JUHISED

- Teie külas on ainult püramiidikujulised hooned. Te usute, et see toob teile õnne ja energiat. Teised kujundid on nõrgemad.
- Uks paikneb alati iga hoone põhjaküljel.
- Kõige põhjapoolsem hoone on kõige kõrgem. Majad muutuvad lõuna poole minnes järjest madalamaks.
- Tänavad on keelatud, sest need sunnivad teid rivis kõndima ja piiravad teie võimalusi. Igal majal peaks olema päikese pilt – see sümboliseerib energiat. Kui majal pole päikese kujutist, siis ei saa sinna majja siseneda ja seda ei peeta kogukonna osaks.

Peate arvestama ka järgmiste normidega:

- Naisi peetakse suurima energiaga olenditeks (nad sünnitavad uue elu) ja sel põhjusel peaks *naine* olema kõikide otsuste kinnitaja.
- Enne kui *naised* ükskõik millisel suhtlusviisil (v.a rääkides) vastama hakkavad, istuvad nad alustuseks põrandale, et olla kontaktis emakese maaga ja saada head energiat... - *Mehed* võivad põrandal istuda vaid põlvili; tagumikul ei tohi istuda, kuna see on väga ebaviisakas. Kui aga *mehed* põlvili istuvad, näitab see, et nad nõustuvad *naiste* arvamusega. Kui nad pole nõus, peavad nad *naistele* 5 sekundiks selja pöörama.

ÜLESANNE 2

Riik, kus teie külad asuvad, on otsustanud, et on aeg kultuurivahetusteks. Igast külast läheb üks inimest teistesse küladesse.

Saatust otsustab, kes see auväärne isik on. Iga küla kõik liikmed valivad ühe pulga, pikima pulga saanud lahkuvad oma külast ning lähevad mõnda teise külla.

Lahkuja peab oma maja teise külla kaasa võtma (kolimise eest tasub valitsus). Peate arvestama kõikide reeglitega, mida te oma koduküla ehitades järgisite.

ÜLESANNE OMA KODUKÜLLA JÄÄNUD KÜLAELANIKELE

Teiste külade elanikud saavad teie külla ja neil on õigus valida endale oma maja asukoht. Teie ülesandeks on neid aidata.

Proovige oma kogukonda uusi inimesi lõimida (samal ajal omavahel mitte kõneldes)! Arvestage oma algsete küla ehitamise reeglitega.

ÜLESANNE UUTELE SAABUJATELE

Teil on õigus valida oma maja asukoht uues külas. (Valitsus andis teile selleks õiguse.)

Teie järgmine samm on kogukonda sulanduda.

Kuna valitsus soovib arendada kollektiivset ja ühtset identiteeditunnet, on nad korraldanud konkursi riikliku sümboli loomiseks.

Iga küla peab looma uue riikliku sümboli ja selle võistlusele esitama. Seda võistlust korraldab valitsuse osakond, valib kogu riigi sümboli. Sümbol tuleb valmistada teie majade savist (nii et pärast sümboli loomise näol oma panuse andmist peate oma maju kohandama).

Sümbol peaks esindama seda, kuidas te kõik end oma külas tunnete.

EDU!